

โครงการวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสำรวจและสร้างฐานข้อมูลเกี่ยวกับความยากจน ของพื้นที่ชุ่มน้ำในเขตเทศบาลเมืองวารินชำราบจำนวน 11 ชุมชน ที่เชื่อมโยงกับระบบกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ทำกินและการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ของประชาชนในระดับครัวเรือน อันเป็นการต่อยอดข้อมูลการ ขึ้นทะเบียนคนจนของรัฐบาลให้เกิดเป็นรูปธรรม ที่จะนำไปสู่การค้นพบกลไกและระบบการจัดการที่ เน้นพื้นที่ที่สามารถช่วยแก้ปัญหาความยากจนในพื้นที่ได้อย่างบูรณาการ

ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 56 ของครัวเรือนที่ศึกษาไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ร้อยละ 15 เป็น ประชาชนที่มีโฉนดแต่จำนอง ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการสูญเสียสิทธิการถือครอง หากมองถึงการที่มีที่ดินที่ เป็นของตนเองแล้ว พบว่ามีเพียงร้อยละ 19 เท่านั้นที่สิทธิการถือครองยังไม่ได้ผลกระทบจากการ จำนอง นั่นก็แสดงว่า ร้อยละ 79 มีปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

ด้านการใช้ประโยชน์จากพื้นที่นั้น พบว่าการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำโดยเฉพาะกุด ได้รับ การใช้ประโยชน์มากกว่าที่ดิน เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุ่มน้ำ ส่วนการใช้ ประโยชน์จากที่ดิน นอกจากจะใช้เป็นที่อยู่อาศัยแล้วยังใช้เป็นที่ดินสำหรับการเกษตรกรรมอีกด้วย

ด้านภาวะความยากจนของชุมชนในระดับครัวเรือนนั้น พบว่ามีผู้ไปลงทะเบียนคนจน 38.63% โดยปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยเป็นสาเหตุหลักที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือ ถัดลงมาคือปัญหา ที่ดินทำกิน ส่วนปัญหาหนี้สินนั้นพบว่า ชุมชนดอนจัวเป็นชุมชนที่มีหนี้ต่อครัวเรือนน้อยที่สุด เพราะ ชาวบ้านมีความมั่นคงในกรรมสิทธิ์ของที่ดิน และมีการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ชุ่มน้ำเพื่อเพิ่มรายได้ และบางส่วนก็ยังคงยึดเป็นอาชีพหลักหาเลี้ยงครอบครัว สะท้อนให้เห็นว่า ความยากจนมี ความสัมพันธ์โดยตรงกับความไม่มั่นคงในกรรมสิทธิ์ของที่ดินและการเข้าถึงทรัพยากรในพื้นที่

ดังนั้น แนวทางการแก้ปัญหาความยากจนในพื้นที่ นอกเหนือไปจากการแก้ไขปัญหारेื่ง กรรมสิทธิ์ในที่ดินในภาพรวมแล้ว ควรที่จะมีการดำเนินกิจกรรมที่จะนำไปสู่การลดรายจ่ายและเพิ่ม รายได้ควบคู่กันไป โดยแยกระหว่างชุมชนที่ยังคงพึ่งพิงทรัพยากรในพื้นที่มากกับชุมชนที่พึ่งพิง ทรัพยากรในพื้นที่ออกจากกัน

This research aims to collect survey information to establish a house-hold level poverty database among 11 communities in a wetland area of Warin Chamrap Municipality. The database will link information on land rights and land use of the people living there. This study continues the government's poverty registration policy, and expect to finds the integrated mechanical systems and area-based management to alleviate poverty.

The research finds that 56% of the households had no land rights, and although 15% had land tenure, they are nevertheless still at risk to lose their lands because they mortgaged them. Among land owners, only 19% have no impact from mortgages, and that 79% of households suffer land rights problems.

In terms of resources, the study finds that people in this wetland region draw most of their benefits from water resources, especially from the oxbow lake, rather than land resources. Land is chiefly used to settle houses, and some agricultural activities.

In the area under study, 38.63% of households submitted poverty registration forms; the foremost problem cited is that of settlement land, followed by problems in land for use. A debt survey found that *Don Ngeaw* community faced less debt overall because people had stable land rights and gained more income from the surrounding wetland area; some also hold jobs for family survival. This exceptional case suggests that poverty in the region is related to the instability of land rights and the lack of access to resources.

In order to alleviate poverty in this area, land rights must be resolved. Also, activities and projects which lead to a reduction in household expenses and an increase in household income should be pursued. Such activities must distinguish between communities still highly dependent on local resources and communities that are less dependent on them.